Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 25 февруари 2019 г.
(OR. en)

6635/19

SOC 111
EMPL 78
ECOFIN 192
EDUC 79

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Проект за заключения на Съвета относно годишния обзор на растежа за 2019 г. и съвместния доклад за заетостта

1. Председателството изготви приложения проект за заключения на Съвета относно годишния обзор на растежа за 2019 г. и съвместния доклад за заетостта.

2. Настоящите заключения бяха представени на работна група „Социални въпроси“ на 14 февруари 2019 г.

3. Комитетът се приканва да изпрати приложения проект за заключения за приемане от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси на 15 март 2019 г.

Проект за заключения на Съвета относно годишния обзор на растежа за 2019 г. и съвместния доклад за заетостта

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, ЧЕ:

1. Изготвеният от Комисията годишен обзор на растежа (ГОР) за 2019 г. задава приоритетите на политиката за растеж и работни места в ЕС и неговите държави членки през 2019 г.: осигуряване на качествени инвестиции, съсредоточаване на усилията за реформи върху растежа на производителността, приобщаващия характер и качеството на институциите и гарантиране на макроикономическа стабилност и солидни публични финанси.

2. ЕС продължава да се радва на икономически растеж и рекордна заетост, но все още не всички граждани и държави се възползват еднакво от това. Днешната икономическа конюнктура едва сега започна да обръща тенденцията към увеличаване на неравенството. Въпреки че ако сегашната динамика се запази, ЕС е на път да постигне заложената в програмата „Европа 2020“ цел за 75 % заетост и въпреки регистрираните подобрения, целта за намаляване с 20 милиона души на броя на хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, далеч не е постигната.

3. През ноември 2018 г. равнището на безработица в ЕС беше 6,7 % (и 7,9 % в еврозоната). През третото тримесечие на 2018 г. 239,3 милиона души са били ангажирани с трудова дейност в ЕС — 15 милиона повече, отколкото на най-ниското равнище по време на кризата. Участието на жените на пазара на труда продължава да нараства, а процентът на заетост на по-възрастните работници бележи най-голям растеж през предходната година. Въпреки това, безработицата и икономическата неактивност продължават да бъдат много високи в някои страни, по-специално сред младите хора и хората с ниска квалификация.

4. Делът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, е намалял значително през 2017 г. С излизането на повече от пет милиона души от зоната на бедност или социално изключване в сравнение с предходната година общият брой на бедните и социално изключените е вече под равнището отпреди кризата от 2008 г. Зад общата тенденция обаче се крият продължаващите различия между държавите членки, като в някои държави се отчита по-голям дял на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, в сравнение с 2008 г. Рискът от бедност или социално изключване все още представлява предизвикателство, особено за децата, хората с увреждания и хората с мигрантски произход. Неравенството в доходите, което леко намаля за първи път от началото на кризата, продължава да е по-високо от равнището си отпреди кризата.

5. Осъществяването на реформите продължава да е неравномерно в рамките на ЕС, като все още относително благоприятната икономическа среда дава възможност да се приемат структурни реформи с цел повишаване на икономическата устойчивост. Прилагането на европейския стълб на социалните права на равнището на Съюза и на равнището на държавите членки, при надлежно зачитане на съответните компетентности, следва да се разглежда като приоритет, за да се насърчи постигането на конвергенция във възходяща посока на пазара на труда, както и по отношение на социалните условия и жизнения стандарт.

6. Стратегията „Европа 2020“ служи като дългосрочна стратегическа рамка, която дава ориентири за изработването на политики в рамките на европейския семестър и насоките за заетостта. Краят на периода, обхванат от стратегията „Европа 2020“, наближава и следва да се отдели дължимото внимание на разработването на следваща рамка.

КАТО ИЗТЪКВА, ЧЕ

7. Продължаващият икономически растеж доведе до подобряване на положението на пазара на труда и създаването на работни места бележи стабилни темпове. Същевременно, отработените часове продължават да нарастват значително по-бавно от общата заетост. Реалният ръст на заплатите продължи да изостава спрямо производителността в редица държави членки през 2017 г. и остава под нивата, които биха могли да се очакват предвид положителното развитие на пазара на труда и икономическите резултати. Той отбеляза покачване едва през 2018 г. Бедността сред работещите запазва трайно високите си нива, а сегментирането на пазара на труда продължава да предизвика трудности в редица държави членки. Важно е да се обърне внимание както на качествените, така и на количествените аспекти на заетостта, особено в контекста на потенциалното въздействие на новите технологии, глобализацията и новите форми на заетост на пазара на труда.

8. Преквалификацията и повишаването на квалификацията продължават да бъдат основни приоритети на политиката за гарантиране на приобщаващ пазар на труда и за реализиране на потенциала на бързите технологични промени. Нискоквалифицираните работници са изложени на по-голям риск от загуба на работните си места, поради което е по-неотложно от всякога политиките да бъдат насочени към подобряване на възможностите за развитие на умения за хората, които имат ограничен или нямат никакъв достъп до обучение или разполагат с ограничени възможности за търсене на обучение извън работното място, с цел да се гарантира, че тези хора могат да се възползват от технологичните промени. Политиките следва и в бъдеще да бъдат насочени към преодоляване на несъответствието между търсените и предлаганите умения, особено в сектори, за които има най-голяма вероятност да бъдат засегнати от появата на нови тенденции. Продължаващата силна обвързаност на ниските образователни резултати с ниския социално-икономически статус и резултатите на пазара на труда е въпрос, който поражда сериозна загриженост.

9. Следва да се използва пълноценно потенциалът от гледна точка на пазара на труда на групите, които понастоящем са недостатъчно представени. Следва да се подобри интеграцията на лицата с мигрантски произход, на хората с ниска квалификация, младежите и на хората с увреждания. Стратегиите за активен живот на възрастните хора, позволяващи на по-възрастните работници да останат по-дълго на пазара на труда, могат да бъдат от полза за разрешаването на демографското предизвикателство. По-широкият достъп до достъпни и качествени услуги за детски или дългосрочни грижи, както и адекватните политики за балансиране между професионалния и личния живот, ще осигурят повече възможности за жените и мъжете да навлязат в пазара на труда или да останат на работа и ще намалят риска от бедност и социално изключване сред децата и лицата в уязвимо положение. Държавите членки полагат усилия да подобрят предоставянето на услуги за детски грижи, въпреки че все още са налице значителни различия. Бяха проведени множество реформи в публичните служби по заетостта (ПСЗ), което доведе до по-добро предоставяне на услугите в много държави. Същевременно, продължават да се наблюдават значителни различия в капацитета на ПСЗ между отделните държави и вътре в тях. Все още има поле за подобряване на обхвата, ефективността и координацията със социалните служби, както и ефективността и устойчивостта на множество активни политики на пазара на труда.

10. Благоприятният икономически климат и тенденции на пазара на труда доведоха до значителни подобрения в социалното положение. Съществуват обаче признаци на пропуски по отношение на приобщаващия характер на растежа, тъй като доходите на домакинствата растат с по-бавни темпове в сравнение с БВП. Степента на бедност, измерена чрез дълбочината на бедността, се влошава в няколко държави членки. В някои държави членки измереното въздействие на социалните трансфери върху намаляването на бедността продължава да намалява.

11. Социалните инвестиции и превантивните подходи укрепват капацитета на хората да участват активно в обществото и икономиката и са от ключово значение за приобщаващия характер на растежа. По-специално, образованието и грижите в ранна детска възраст представляват ефективна социална инвестиция за борба с неравенството и за преодоляване на предизвикателствата, пред които са изправени децата в неравностойно положение. Наред с това, по-голямата ефективност и достъпа до профилактика и качествено лечение са основни предпоставки за доброто здравословно състояние и активността на населението, като по този начин способстват за подобряване на социалното благосъстояние и икономическия просперитет. Други услуги като образование, обучение и жилищно настаняване, както и адекватно подпомагане на доходите и подкрепа за (ре)интеграция на пазара на труда за лицата, които могат да полагат труд, са от съществено значение за гарантирането на равни възможности за всички и за укрепване на социалното сближаване. По-нататъшните действия в областта на данъчните модели и адекватността на обезщетенията могат да допринесат за приобщаващия характер на растежа и да намалят бедността.

12. Държавите членки продължават да предприемат действия в отговор на демографските промени и растящата средна продължителност на живота. Преодоляването на последиците от застаряването на европейските общества изисква трайни усилия, за да се гарантира както адекватността, така и устойчивостта на пенсионните системи, съсредоточаването върху качествени услуги и инвестирането в тях (особено с цел гарантиране на достъп до здравеопазване и дългосрочни грижи), както и подобряването на политиките за профилактика, рехабилитация и независим живот.

13. Появата на нови форми на работа и нарастващият брой преходи по време на професионалния живот налагат предоставяне на достъп до социална закрила за всички работници, включително работниците с нестандартни форми на заетост и самостоятелно заетите лица, като същевременно се отчитат структурните различия между системите за социална закрила на държавите членки. Необходими са иновации и адаптиране на системите за социална закрила в отговор на новите форми на работа и бъдещите предизвикателства в областта на заетостта.

14. Добре функциониращият социален диалог продължава да бъде ключов елемент на европейската социална пазарна икономика, въпреки че степента на ангажираност варира значително между държавите членки. Участието на социалните партньори в подготовката на реформите може да подобри техния замисъл и изпълнение, да повиши ангажираността сред гражданите и евентуално да доведе до постигането на по-добри социално-икономически резултати. Следва да се обърне внимание на това да се гарантира, че социалните партньори разполагат с достатъчен капацитет, за да участват в дебата за политиките. Привличането към участие на организациите на гражданското общество също би играло важна роля, за да се гарантира ефективният замисъл и осъществяване на реформите.

15. Налице е необходимост да се обмисли нова всеобхватна стратегическа рамка като ориентир за изработването на политики след изтичането на срока на стратегията „Европа 2020“. Всяка такава стратегическа рамка следва и в бъдеще да съдържа силен акцент върху социалната област и заетостта и да свързва тези области с други значими сфери на политиката. Тя следва също да бъде съгласувана с европейския стълб на социалните права и целите на ООН за устойчиво развитие.

16. Тази стратегическа рамка следва да включи поуките от осъществяването на целите на стратегията „Европа 2020“ и мониторинга на такава стратегия. Изпълнението на евентуална бъдеща стратегия следва да се основава на процесите в рамките на европейския семестър, разработени през последните години. Във връзка с това работата, която вече е в ход в Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила, за оценка на стратегията „Европа 2020“ е добре дошла и ще даде храна за размисъл при бъдещите дискусии.

ПРИЗОВАВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

— да отразят в националните си програми за реформи приоритетите от годишния обзор на растежа и съвместния доклад за заетостта и да изпълняват на равнището на Съюза и на национално равнище европейския стълб на социалните права при надлежно зачитане на съответните им компетенции;

— да изпълнят специфичните препоръки по държави за 2018 г.;

— да активизират усилията си за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“

— в усилията си за постигане на конвергенция да се ръководят от набора от социални показатели, Инструмента за наблюдение на резултатите в областта на заетостта и Инструмента за наблюдение на резултатите в областта на социалната закрила

— да разработят обща концепция по въпроса за стратегия приемник на стратегията „Европа 2020“, по-специално във връзка със заетостта и социалните аспекти

ПРИЗОВАВА КОМИСИЯТА:

— да гарантира, че въпросите и последиците, свързани със заетостта и социалната сфера, са подобаващо отчитани при оценките на политиките на държавите членки;

— да разгледа резултатите от стратегията „Европа 2020“ като ориентир за размисъла относно евентуални бъдещи стратегически рамки

ПРИЗОВАВА КОМИТЕТА ПО ЗАЕТОСТТА И КОМИТЕТА ЗА СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА

— да направят оценка на постигнатия напредък при реализирането на целите на стратегията „Европа 2020“, както и на инструментите, използвани за прилагането и мониторинга на стратегията „Европа 2020“, с оглед да предоставят на Съвета окончателен доклад за стратегията „Европа 2020“, както и основа за изготвянето на позиция на Съвета относно бъдеща стратегическа рамка

— да продължат работата си по многостранното и тематичното наблюдение и определянето на показатели, както и осъществявания мониторинг върху положението в държавите членки в областта на заетостта и социалната сфера, въз основа на набора от социални показатели, Инструмента за наблюдение на резултатите в областта на заетостта и Инструмента за наблюдение на резултатите в областта на социалната закрила, за да представят на Съвета обективни данни като основа за обсъжданията в процеса на европейския семестър;

— да работят в тясно сътрудничество с другите консултативни комитети и групи, по-специално Икономическия и финансов комитет, Комитета за икономическа политика, Комитета по образование, работна група „Обществено здравеопазване“ на равнище висши служители и европейската мрежа на публичните служби по заетостта, като по този начин се гарантира балансирано разглеждане на въпросите на икономиката и заетостта и социалните въпроси в рамките на европейския семестър;

— да продължат да работят в тясно сътрудничество с европейските социални партньори и гражданското общество за насърчаване на ефективен социален и граждански диалог на равнище ЕС и на национално равнище.